

GEWIKT EN GEWOGEN

BOUWSTENEN VOOR EEN REGIONALE ERFGOEDWERKING

SESSIE 3 – PUBLIEKSWERKING

Nieuwe projecten voor een nieuw publiek? *Gray. De geestelijke vader van Rikse en Fikse: van biografie tot erfgoedhappening.* (spreker: Sebastian Vande Ginste, heemkring Oostkamp)

Volgend verslag biedt de aanwezigen maar ook alle andere erfgoedgeïnteresseerden een kort overzicht van het voorgesteld inspirerend project, de belangrijkste reacties en de elementen in de discussie.

HET VOORBEELD VAN DE HEEMKRING OOSTKAMP

De heemkundige kring van Oostkamp (° 1999) richt zich naar een breed publiek. Er wordt geen jaarboek of tijdschrift uitgegeven en de nadruk ligt geenszins op intensief historisch onderzoek. De structuur van de heemkring is heel los. Vanuit een beperkt aantal leden worden heel losjes allerlei contacten gelegd en verschillende opdrachten vervuld. Mensen zien het veel meer zitten om een kleine, goed omschreven taak op zich te nemen dan jarenlang bestuurslid te zijn. De kring is eerder een aanspreekbaar documentatiecentrum; een concentratie van vernieuwde aandacht voor het verleden van de eigen streek; een ondersteuning voor initiatieven in die richting bij oud en jong (erfgoededucatie). Alle activiteiten zijn voor iedereen toegankelijk, er wordt niet aangedrongen op lidmaatschap van de heemkring.

Enkele voorbeelden

- verzamelen van oude foto's voor de beeldbank: studenten gaan van huis tot huis om foto's te zoeken en mensen te overhalen die te laten scannen; ze zijn daarbij geholpen door een meter of peter: iemand van een plaatselijke vereniging die helpt om contacten te leggen; op drie plaatsen is het mogelijk die foto's te scannen (bij andere mensen); wie de foto geeft (buurtbewoner) en ziet (heemkundige en student) maken samen de beschrijving van de foto; die wordt door nog iemand anders in het bestand gebracht. Elke student verzamelt 15 foto's die de volledige behandeling doorlopen. Zo raakt de beeldbank goed aangevuld. Mensen beseffen soms zelf niet dat ze originele en betekenisvolle foto's in huis hebben. Het gaat daarbij vooral om foto's in de publieke ruimte; geen familiefoto's.
- De jaarlijkse fietstocht op de derde zondag van juni: Er is telkens iemand anders een fietstocht uitwerkt in de eigen omgeving, met een bepaald thema als leidraad vb. geklasseerde monumenten, merkwaardige natuurelementen, kasteeltuinen...
- Groeimap inventaris Oostkampse hoeven: volgens een bepaald bevragingssysteem worden gegevens verzameld over hoeven. Die dossiers komen samen in een steeds groeiende databank. Medewerkers hoeven slechts een beperkte rol op te nemen, naargelang interesse, woonplaats, tijd.
- Publicatie van de studie "Het blauwe kasteel": over een pand dat gerestaureerd werd, brengt de heemkring verschillende betrokkenen bijeen om een boek uit te geven. De renovatie, bouwhistorische achtergrond, archeologie... komen aan bod, telkens via andere auteurs. De heemkring verkrijgt projectsubsidie bij de provincie voor een (dure) uitgave met veel foto's.
- Rikse en Fikske: de auteur van deze stripreeks Gray woonde in Oostkamp. Ook dit project werd met studenten uitgewerkt en omvatte ook bezoek aan Averbode. De nostalgie over die twee figuurtjes werd verwerkt in een hedendaagse visie. Aan het einde was er een jeuse "happening" (werd nochtans niet druk bijgewoond). Voor dit project ontving de Heemkring in 2011 ook de erfgoedprijs van de provincie West-Vlaanderen, wat de vereniging extra publiciteit en respect opleverde.
- Oude foto's waar men info over zoekt vormen een vaste rubriek in de Oostkampse stadskrant. Iedereen kent de heemkring als aanspreekpunt.
- Boekje uitgegeven met oude foto's en veel namen: de goede verkoop vormt de basis voor de opzet van nieuwe projecten.

Plannen

- website
- GPS zoektocht
- Educatief pakket: herinneringseducatie
- Archiveren van verenigingen verzamelen

Knelpunten

- nieuwe inwoners zijn soms moeilijk te bereiken; groot verloop van mensen die vertrekken / er komen wonen

Voordeel

- kleinschalige gemeente; weinig toerisme; geen andere spelers op vlak van erfgoed;
- mogelijk nog kleinschaliger werken: per deelgemeente vb. Waardamme, Hertsberge: sociaal weefsel bespelen
- Sebastian geeft les aan Katho Torhout – lerarenopleiding: kan studenten inschakelen

UITWISSELING

Welke doelgroepen zijn moeilijk te bereiken?

- *de regionale bevraging wijst uit dat men zich vooral op een algemeen publiek richt (cf. wordle publieksbereik).*
- Slagerijmuseum (Anzegem; ° 2010) krijgt veel mensen op bezoek uit de slagerswereld. Bezoekers zijn vooral 40-plus, vb. de OKRA-verenigingen. Het is erg moeilijk om klassen aan te spreken, maar het museum is nog maar juist gestart en heeft hier nog niet veel tijd in kunnen steken. Hopelijk komen er meer bezoekers als het Lijsternest zijn deuren terug opent.
- Wervik: eigen educatieve programma's in het tabaksmuseum kennen bijval; er zijn ook erfgoedkoffers en – wandelingen. Jongeren (tieners) zijn over het algemeen moeilijk aan te spreken.
- 1302: doelgroep middelbare scholen zijn te bereiken wanneer een thema in het lessen kan ingeschakeld worden vb. 1302 in les middeleeuwen.
- Roede van Harelbeke: steeds dezelfde oudere mensen, jongeren willen meer kansen grijpen om naar de jeugd toe te werken.
- Stadsarchief Kortrijk: doet soms een oproep voor oude foto's in de stadskrant, maar dit levert over het algemeen weinig reacties op. Er is geen tijd of mankracht om acties deur-aan-deur te doen. Misschien kan er ook hier gewerkt worden via vrijwilligers uit de deelgemeenten zelf.
- Provincie gebiedswerking: organiseert wervingsacties van vlasfoto's ter plekke, op publieke plaatsen (vb. lokale afdeling van de bibliotheek). De data worden gecommuniceerd via de gemeentekrantjes.
- A-BIB: stelt voor om ook te gaan werken rond subculturen, minder bekende thema's vb. punk in de jaren '80.
- Algemene conclusie: om een specifieke doelgroep te bereiken, heb je een 'manneltje' ter plekke nodig. Net zoals in het voorbeeld van de werking van de heemkundige kring in Oostkamp: om mensen uit de deelgemeenten te bereiken, benadert men de bevolking via personen van ter plaatse. Idem voor als je jongeren wil aanspreken, ook dan moet je via via werken, via iemand die tot die doelgroep behoort of met die doelgroep werkt.

Hoe zou een regionale erfgoedcel hier eventueel bij kunnen helpen?

- contacten met scholen, uitwisseling best practices, opbouw en uitwisseling expertise...